YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO
25 päivänä huhtikuuta 1985 *

Asiassa 207/83,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään komission oikeudellinen neuvonantaja Richard Wainwright, prosessiosoite Luxemburgissa c/o komission oikeudellisen yksikön virkamies Manfred Beschel, bâtiment Jean Monnet, Kirchberg,

kantajana,

vastaan

Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta, asiamiehenään G. Dagtoglou, Treasury Solicitor's Department, Lontoo, avustajanaan Robin Auld, QC, prosessiosoite Luxemburgissa Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan suurlähetystö, 28 boulevard Royal,

vastaajana,

jossa vaaditaan sen vahvistamista, että kieltämällä tiettyjen, muista jäsenvaltioista maahan tuotujen tuotteiden vähittäismyynnin, jollei niitä ole varustettu alkuperämerkinnällä tai jollei niiden mukana seuraa tällaista merkintää, Yhdistynyt kuningaskunta on jättänyt noudattamatta sille perustamissopimuksen 30 artiklan nojalla kuuluvaa velvoitetta,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentin tehtäviä hoitava ensimmäisen jaoston puheenjohtaja G. Bosco, jaostojen puheenjohtajat O. Due ja C. Kakouris sekä tuomarit P. Pescatore, T. Koopmans, U. Everling, K. Bahlmann, Y. Galmot ja R. Joliet,

julkisasiamies: M. Darmon,
kirjaaja: P. Heim,

kuultuaan julkisasiamiehen 30.1.1985 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan yhteisöjen komissio on nostanut ETY:n perustamissopimuksen 169 artiklan nojalla kanteen, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimen kirjaamoon 15.9.1983 ja jossa vaaditaan sen vahvistamista, että kieltämällä tiettyjen, muista jäsenvaltioista tuotujen tuotteiden vähittäismyynnin, jollei niitä ole varustettu alkuperämerkinnällä tai jollei niiden mukana seuraa tällaista merkintää, Yhdistynyt kuningaskunta on jättänyt noudattamatta sille perustamissopimuksen 30 artiklan nojalla kuuluvaa velvoitetta.

2 Komission kanteen kohteena oleva lainsäädäntö on Isossa-Britanniassa 1.1.1982 voimaan tullut *Trade Descriptions (Origin Marking) (Miscellaneous Goods) Order* 1981 [kaupallisista nimityksistä (alkuperämerkinnöistä) vuonna 1981 annettu määräys (erilaiset tavarat)] (jäljempänä *Order*) (*Statutory Instrument* 1981, nro 121).

3 *Order*in 2 pykälässä kielletään sen liitteessä lueteltujen tavaroiden vähittäismyynti ja vähittäismyyntiin tarjoaminen, jollei niitä ole varustettu alkuperämerkinnällä tai jollei niiden mukana seuraa tällaista merkintää; kielto ei kuitenkaan koske käytettyjä eikä tietyissä erityisissä olosuhteissa toimitettuja tavaroita. Jos tavarat asetetaan myyntiin ja alkuperämerkintä on saatavilla

vasta toimituksen jälkeen, kyseinen merkintä on asetettava tavaroiden välittömään läheisyyteen. Merkinnän on oltava selvä ja helposti luettavissa; se ei saa olla millään tavoin kätketty tai himmennetty eikä sen näkyvyyttä saa graafisilla tai muilla keinoilla vähentää.

4 *Order*in 1 pykälän mukaan tuotteen "alkuperän" käsite viittaa "maahan, jossa kyseinen tavara on tehty tai valmistettu".

5 *Order*in liitteessä luetellaan ne tavarat, joihin kyseisiä säännöksiä sovelletaan. Tuotteet jaetaan neljään luokkaan: tekstiili- ja vaatetustuotteet, sähköiset kodinkoneet, jalkineet sekä ruokailuvälineet.

6 *Order*in 3 ja 4 pykälä sisältävät yksityiskohtaisia säännöksiä, jotka koskevat muille tavarantoimittajille kuin vähittäiskauppiaille kuuluvia velvoitteita ja mainontaa; kanteessa ei tarkoiteta kyseisiä säännöksiä.

7 Komissio on 18.12.1981 päivätyllä kirjeellään ilmoittanut Yhdistyneelle kuningaskunnalle, että sen mielestä *Order*in 2 pykälässä säädetyt velvoitteet ovat ETY:n perustamissopimuksen 30 artiklassa kiellettyjä vaikutukseltaan määrällistä rajoitusta vastaavia toimenpiteitä, joita ei voida perustella millään yhteisön oikeudessa tunnustetulla perusteella, jolla sallitaan poikkeaminen yhteisön alueella sovellettavasta tavaroiden vapaan liikkuvuuden periaatteesta.

8 Kirjeessään komissio korosti erityisesti, että *Order*illä asetetaan sen soveltamisalaan kuuluviin luokkiin luokiteltujen tuotteiden vähittäismyyjät huomattavan hankalaan asemaan. Komission mukaan kyseisten tuotteiden myyjien on *Order*issä käyttöön otetun järjestelmän mukaisesti tosiasiallisesti valmistettava asianmukaiset kyltit, asetettava ne tuotteiden viereen ja valvottava jatkuvasti, ettei kylttejä irroteta, kaadeta kumoon, aseteta näkymättömiin tai siirretä pois. Mitään näistä ongelmista ei syntyisi, jos tuotteet olisi varustettu alkuperämerkinnöillä jo siinä vaiheessa, kun ne toimitetaan vähittäiskauppiaalle, mikä kannustaa myyjiä myymään ainoastaan sellaisia tuotteita, jotka on valmiiksi varustettu kyseisellä merkinnällä. *Order*issä säädetyt velvoitteet heijastuvat väistämättä koko jakelujärjestelmään ja vaikuttavat lopuksi myös valmistajaan siten, että se asiakaskuntansa säilyttääkseen alkaa pitää velvollisuutenaan varustaa tuotteensa alkuperämerkinnöillä. Tällaisesta vaatimuksesta seuraa väistämättä maahan tuotujen tuotteiden tuotantokustannusten kasvu ja kyseisten tuotteiden hinnannousu.

9 Vastauksessaan, jonka Ison-Britannian hallitus antoi 10.2.1982, se huomautti ensin, että kanteen kohteena olevia säännöksiä sovelletaan ainoastaan vähittäiskauppaan, ja että näin ollen niiden potentiaalinen vaikutus vientivirtoihin on liian sattumanvaraista, jotta sen huomioon ottaminen 30 artiklan mahdolliseksi soveltamiseksi olisi tarpeen. Lisäksi alkuperästä tiedottaminen *Order*issä tarkoitetuilla aloilla on sen mukaan Ison-Britannian kuluttajien enemmistön kannalta niin tärkeää, että kyseisen toimenpiteen on siksi katsottava täyttävän yhteisön oikeudessa asetetut perustellun toimenpiteen vaatimukset.

10 Vastauksessaan Ison-Britannian hallitus ehdotti, että komission suostumuksin *Order*iä voitaisiin muuttaa siten, että vähittäiskauppias voisi valita valmistusmaan osoittavan ja "made in the European Community" ("valmistettu Euroopan yhteisössä") -merkinnän välillä. Kyseinen ehdotus on yhteensoveltuva tiettyjen tekstiili- ja vaatetustuotteiden alkuperämerkintää koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä tehdyn direktiiviehdotuksen kaikkien tärkeimpien kohtien kanssa; komissio toimitti kyseisen ehdotuksen neuvostolle vuonna 1980 (EYVL C 294, s. 3), mutta on tällä välin vetänyt sen takaisin.

11 Antamassaan 14.2.1983 päivätyssä perustellussa lausunnossa komissio piti kiinni kannastaan. Se huomautti, että direktiiviehdotus, jonka Ison-Britannian hallitus tahtoi ottaa esimerkiksi, oli saanut talous- ja sosiaalikomitealta hylkäävän lausunnon vuonna 1981 (EYVL C 185, s. 32). Talous- ja sosiaalikomitea, joka piti olennaisen tärkeänä sitä, että kuluttajat voivat suorittaa ostoksensa asianmukaisten tietojen perusteella, katsoi, ettei tuotteen alkuperämaan ilmoittamiseen ollut kuluttajan kannalta todellista tarvetta; muut, kuten hintaa, koostumusta, luokkaa, laatua ja käyttöohjeita koskevat tiedot olivat tärkeämpiä. Komissio yhtyi tähän mielipiteeseen.

12 Koska Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus ilmoitti, ettei se katsonut voivansa noudattaa perusteltua lausuntoa, komissio nosti tämän kanteen.

13 Yhdistynyt kuningaskunta on vedonnut puolustuksekseen pääasiallisesti niihin kahteen näkemykseen, jotka se oli esittänyt jo oikeudenkäyntiä edeltävän menettelyn aikana. Ensinnäkin *Order* on sen mukaan kansallinen toimenpide, jota sovelletaan erotuksetta maahan tuotuihin ja kotimaisiin tuotteisiin ja jonka vaikutus jäsenvaltioiden väliseen kauppaan on epävarma, jollei olematon. Lisäksi *Order*issä tarkoitettujen tavaroiden alkuperämerkintöjä koskevat vaatimukset ovat sen mukaan kuluttajansuojaan liittyvien vaatimusten mukai-

sia, koska kuluttajat pitävät ostamiensa tuotteiden alkuperää osoituksena kyseisten tuotteiden laadusta tai niiden oikeasta arvosta.

14 Kumpaakin näistä perusteluista on tarkasteltava vuorollaan.

15 Siltä osin kuin on kysymys kanteen kohteena olevien säännösten mahdollisesta vaikutuksesta kauppaan, Ison-Britannian hallitus korostaa, että *Order*in 2 pykälässä säädetyt velvoitteet koskevat kaikkien mainitun säädöksen soveltamisalaan kuuluvien tavaroiden vähittäismyyntiä, riippumatta siitä, ovatko ne maahantuotuja vai kotimaisia. Sen mukaan joidenkin näiden tavaroiden, kuten villan ja ruokailuvälineiden, tuotanto on Yhdistyneessä kuningaskunnassa huomattavan laaja.

16 Tässä yhteydessä on huomautettava aluksi, että vapautuakseen kyseisestä lainsäädännöstä itselleen aiheutuvista velvoitteista vähittäiskauppias pyrkii siihen, kuten komissio on perustellusti korostanut, että tukkukauppiaat toimittavat hänelle valmiiksi merkinnällä varustettuja tuotteita. Komission saamat valitukset ovat vahvistaneet tämän todeksi. Oikeudenkäyntiasiakirjoista käy ilmi, että *Groupement des industries françaises des appareils d'équipement ménager* (sähköisten kodinkoneiden valmistajien ryhmittymä Ranskassa) on ilmoittanut komissiolle, että sähköisten kodinkoneiden ranskalaisten valmistajien, jotka tahtoivat myydä tuotteitaan Isossa-Britanniassa, oli jälleenmyyjien painostuksen vuoksi järjestelmällisesti varustettava kyseiset tuotteet alkuperämerkinnöillä. Kanteen kohteena oleville säännöksille on siten ominaista se, että niiden vaikutukset ulottuvat todennäköisesti tukkukauppaan, jopa valmistajiin.

17 On lisäksi myönnettävä, että alkuperämerkintöjen tai alkuperän ilmoittamisen tarkoitus on auttaa kuluttajia tekemään ero kotimaisten ja maahan tuotujen tuotteiden välillä; ne vaikuttavat siis kuluttajan ulkomaisiin tuotteisiin kohdistuvia mahdollisia ennakkoluuloja ylläpitävästi. On huomautettava – kuten yhteisöjen tuomioistuin on eri yhteyksissä korostanut – että perustamissopimuksessa tarkoitetulla yhteismarkkinoiden luomisella sekä jäsenvaltioiden talouspolitiikan asteittaisella lähentämisellä pyritään yhdistämään kansalliset markkinat yhteismarkkinoiksi, joilla on sisämarkkinoiden ominaispiirteet. Sellaisilla markkinoilla alkuperän osoittamista koskeva vaatimus vaikeuttaa muista jäsenvaltioista tuotujen tuotteiden myyntiä kyseessä olevilla aloilla; vaikeuttamalla sellaisten tavaroiden myyntiä, jotka on valmistettu jäsenvaltioiden välisen työnjaon tuloksena, se hidastaa myös taloudellista yhteenliittymistä yhteisössä.

18 Edellä esitetyistä näkökohdista seuraa, että nyt kysymyksessä olevat Ison-Britannian säännökset lisäävät todennäköisesti Isoon-Britanniaan tuotavien tavaroiden tuotantokustannuksia ja vaikeuttavat niiden myyntiä Ison-Britannian markkinoilla.

19 Toinen Ison-Britannian hallituksen esittämä perustelu on, että kanteen kohteena olevat säännökset, joita sovelletaan erotuksetta kotimaisiin ja maahan tuotuihin tuotteisiin, ovat tarpeen kuluttajansuojaan liittyvien pakottavien vaatimusten täyttämiseksi. Sen mukaan Isossa-Britanniassa suoritettu kysely on osoittanut, että brittiläiset kuluttajat yhdistävät mielessään tuotteiden laadun ja niiden valmistusmaan. Näin ollen he tahtovat tietää esimerkiksi, onko nahkakengät valmistettu Italiassa, villa-asut Isossa-Britanniassa, muotivaatteet Ranskassa ja sähköiset kodinkoneet Saksassa.

20 Tämä väite on hylättävä. Tosiasiallisesti tavaroiden alkuperämerkintöjä koskevia vaatimuksia sovelletaan erotuksetta kotimaisiin ja maahan tuotuihin tuotteisiin ainoastaan muodollisesti, sillä kyseiset vaatimukset ovat jo luonteeltaan sellaisia, että niiden tarkoituksena on auttaa kuluttajaa tekemään ero näiden kahden tuoteryhmän välillä, mikä voi siten kannustaa kuluttajaa antamaan etusijan kotimaisille tuotteille.

21 On lisäksi huomattava, ettei se, että brittiläiset kuluttajat yhdistävät mielessään tuotteiden alkuperämaan ja niiden laadun, vaikuttanut Ison-Britannian hallituksen kannanottoihin sen antaessa komission ymmärtää, että se olisi valmis hyväksymään jäsenvaltiossa valmistettujen tuotteiden varustamisen merkinnällä "valmistettu Euroopan yhteisössä". Koska tavarassa oleva alkuperämaata koskeva merkintä herättää kuluttajassa tiettyjä laatuun liittyviä mielleyhtymiä, on lisäksi valmistajien edun mukaista, että ne itse varustavat tuotteet tai pakkaukset alkuperämerkinnällä, mutta ei ole tarpeen, että valmistajat velvoitetaan tekemään niin. Näin ollen kuluttajansuojan kannalta riittäviä ovat sellaiset säännöt, joilla väärien alkuperämerkintöjen käyttö voidaan estää; tällaisten sääntöjen olemassaolo on täysin ETY:n perustamissopimuksen mukaista.

22 Näiden huomioiden perusteella on todettava, että *Order*in 2 pykälä on toimenpide, joka vaikeuttaa muista jäsenvaltioista maahan tuotujen tavaroiden myyntiä Isossa-Britanniassa valmistettujen tavaroiden myyntiin nähden ja jota ei voida perustella vetoamalla mihinkään yhteisön oikeudessa tunnustettuun perusteeseen. Kyseinen säännös kuuluu näin ollen perustamissopimuksen 30 artiklassa määrätyn kiellon soveltamisalaan.

23 Näin ollen on syytä todeta, että kieltämällä muista jäsenvaltioista maahan tuotujen tuotteiden vähittäismyynnin, jollei niitä ole varustettu alkuperämerkinnällä tai jollei niiden mukana seuraa tällaista merkintää, Yhdistynyt kuningaskunta on jättänyt noudattamatta sille perustamissopimuksen 30 artiklan nojalla kuuluvaa velvoitetta.

Oikeudenkäyntikulut

Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaisesti asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska vastaaja on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) **Kieltämällä tiettyjen, muista jäsenvaltioista maahan tuotujen tuotteiden vähittäismyynnin, jollei niitä ole varustettu alkuperämerkinnällä tai jollei niiden mukana seuraa tällaista merkintää, Yhdistynyt kuningaskunta on jättänyt noudattamatta sille perustamissopimuksen 30 artiklan nojalla kuuluvaa velvoitetta.**

2) **Yhdistynyt kuningaskunta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.**

Bosco Due Kakouris

Pescatore Koopmans Everling Bahlmann Galmot Joliet

Julistettiin Luxemburgissa 25 päivänä huhtikuuta 1985.

P. Heim
kirjaaja

G. Bosco
presidentin tehtäviä hoitava
ensimmäisen jaoston puheenjohtaja